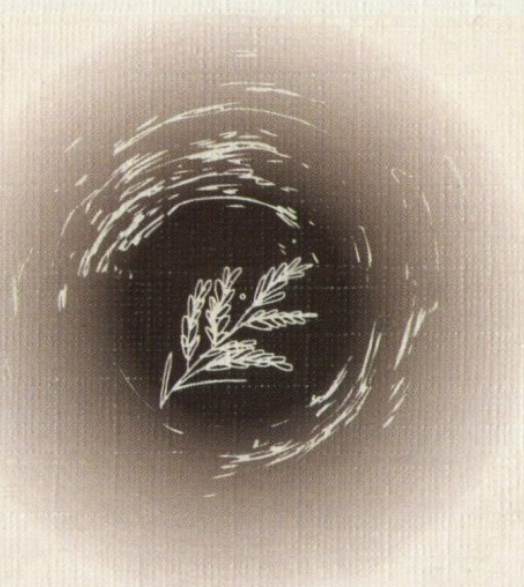

84(2=411.2)6-3

3-12

СА-370191

Николай Заболоцкий
Всё, что было в душе

Николај Заболоцки
Све што било је у души

Николай Заболоцкий

ВСЁ, ЧТО БЫЛО В ДУШЕ
Избранные стихотворения

Вахазар

Николај Заболоцки

СВЕ ШТО БИЛО ЈЕ У ДУШИ

Изабране песме

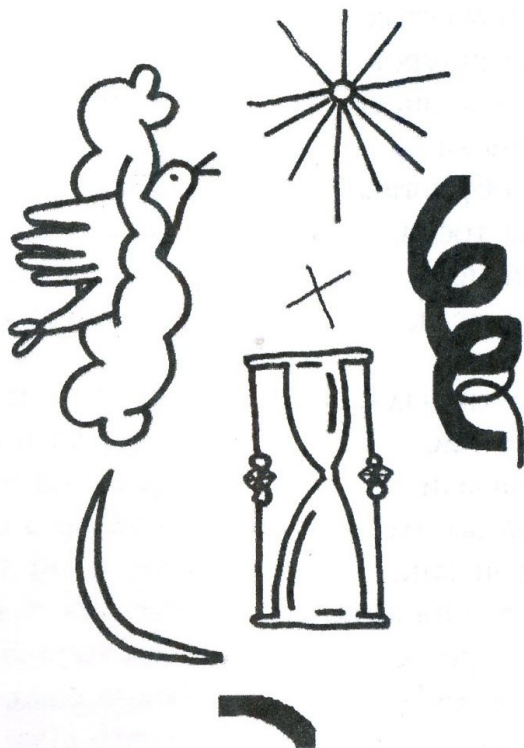
ca-340191

Государственное бюджетное
учреждение культуры
«Оренбургская областная универсальная
научная библиотека им. Н.К. Крупской»

ИНТЕРПРЕС

Так бей, звонарь, в свои колокола!
Не забывай, что мир в кровавой пене!

Јаче, звонару, звони још силније!
Јер свет се гуши у крвавој пени!

Офорт

И грянул на весь оглушительный зал:
«Покойник из царского дома бежал!»

Покойник по улицам гордо идёт,
Его постояльцы ведут под уздцы,
Он голосом трубным молитву поёт
И руки вздымает наверх.
Он в медных очках, перепончатых рамах,
Переполнен до горла подземной водой.
Над ним деревянные птицы со стуком
Смыкают на створках крыла.
А кругом громобой, цилиндров бряцанье
И курчавое небо, а тут —
Городская коробка с расстёгнутой дверью
И за стёклышком — розмарин.

1927

Болезнь

Больной, свалившись на кровать,
Руки не может приподнять.
Вспотевший лоб прямоуголен —
Больной двенадцать суток болен.
Во сне он видит чьи-то рыла,
Тупые, плотные, как дуб.
Тут лошадь веки приоткрыла,
Квадратный выставила зуб.
Она грызёт пустые склянки,
Склонившись, Библию читает,
Танцует, мочится в лоханки
И голосом жены больного утешает.

«Жена, ты девушкой слыла.
Увы, моя подруга,
Как кожа нежная была
В боках твоих упруга!
Зачем же лошадь стала ты?
Укройся в белые скиты
И, ставя богу свечку,
Грызи свою уздечку!»

Бакрорез

Ошинуло салу до самог плафона:
«Побегао мртвац из царскога дома!»

А покојник гордо кроз улице хита,
На узди га гости из свратишта воде.
Он трубећим гласом све молитве чита
И подиже руке нада се.
С цвикером од бакра, са опнастим рамом,
Наливен до грла од подземних вода.
Над њима са лупом све дрвене птице
На клупама склапају крила.
А около грми, и цилиндри звече,
Коврца се небо, док овде —
Кутијчина градска раскопчаних врата,
У окнима њеним — рузмарин.

1927.

Болест

Болесник пао у кревет, не може да коракне,
Не може ни руку да помакне,
Знојаво чело се угласто точи —
Болесник болује већ дванаест дана и ноћи.
У снима види њушке сточне,
Тупе и тврде као дуб.
Коњ придиже капке очне
И види му се квадратни зуб.
Он гризе неке празне флаше
И, погнут, Библију чита,
Игра, па мокри у ведрице прашне
И гласом жене теши болесника.

«Жено! Била си к'о девојче,
Авај, најдража моја,
Како је кожа твоја мека
Била затегнута, свежа и лепа.
Зашто си коњ сад постала ми?
Скриј се у белог скита таме,
Припали свећу Богу коју
И гризи узду своју».

Движение

Сидит извозчик, как на троне,
Из ваты сделана броня,
И борода, как на иконе,
Лежит, монетами звеня.
А бедный конь руками машет,
То вытянется, как налим,
То снова восемь ног сверкают
В его блестящем животе.

1927

Ивановы

Стоят чиновные деревья,
Почти влезая в каждый дом.
Давно их кончено кочевье,
Они в решётках, под замком.
Шумит бульваров темнота,
Домами плотно заперта.

Но вот все двери растворились,
Повсюду шёпот пробежал:
На службу вышли Ивановы
В своих штанах и башмаках.
Пустые гладкие трамваи
Им подают свои скамейки.
Герои входят, покупают
Билетов хрупкие дощечки,
Сидят и держат их перед собой,
Не увлекаясь быстрою ездой.

А там, где каменные стены,
И рёв гудков, и шум колёс,
Стоят волшебные сирены
В клубках оранжевых волос.
Иные, дуньками одеты,
Сидеть не могут взаперти.
Прищёлкивая в кастаньеты,
Они идут. Куда идти,

Кретање

Седи кочијаш, као на трону,
Од вате оклоп некакав стече,
А брада — као кад гледаш икону,
Лежи, и новчићи звече.
А јадни коњ рукама млатара,
Ко манић се издужи час,
Час осам ногу опет клопара
У стомаку му, што блиста вџс.

1927.

Иванови

Дрворед, стабла вита, честа,
Залазе скоро у све куће.
Номадство њино давно преста,
Под решетком су, и под кључем.
Мрак булевара шуми, ван,
Кућама чврсто закључан.

Ал врата — широм, шапат нови
Свуд се растрча, све прелама:
На службу излазе Иванови
С панталонама и ципелама.
Трамваји дају им (на струју)
Празни, клупице, не баш меке.
Хероји улазе, и купују
Карте — дашчице ситне неке,
Седе, држе их тако, сложно,
Непривучени брзом возњом.

А тамо, где зид камен стоји,
Где крик аута, и точка расте,
Чаробне су сирене, са својим
Клупком косице наранцасте.
Друге, ко Дуњке одевене,
Не могу седети без слободе.
Кастањета их шкљоцај прене,
Одлазе. Куда да се оде,

Государственное бюджетное
учреждение культуры
«Оренбургская областная универсальная
научная библиотека им. Н.К. Крупской»

Слова, которые вонзаются, как пламя,
И, в душу залетев, как в хижину огонь,
Убогое убранство освещают.
Слова, которые не умирают
И о которых песни мы поём.

Но вот конюшня опустела,
Деревья тоже разошлись,
Скупое утро горы спеленало,
Поля открыло для работ.
И лошадь в клетке из оглобель,
Повозку крытую влача,
Глядит покорными глазами
В таинственный и неподвижный мир.

1926

В жилищах наших

В жилищах наших
Мы тут живём умно и некрасиво.
Справляя жизнь, рождаясь от людей,
Мы забываем о деревьях.

Они поистине металла тяжелей
В зелёном блеске сомкнутых кудрей.

Иные, кроны поднимая к небесам,
Как бы в короны спрятали глаза,
И детских рук изломанная прелесть,
Одетая в кисейные листы,
Ещё плодов удобных не наелась
И держит звонкие плоды.

Так сквозь века, селенья и сады
Мерцают нам удобные плоды.

Нам непонятна эта красота —
Деревьев влажное дыханье.
Вон дровосеки, позабыв топор,
Стоят и смотрят, тихи, молчаливы.

Речи које се протињу ко пламен
И, у душу улетевши као у избу огањ,
Убоги простор осветле.
Речи које не умиру
И о којима песме певамо.

Али, ево, коњушница је опустела,
Дрвеће се такође разишло,
Шкрто јутро горе је преповило,
Поље отворило за рад.
И коњ у крлеци рукунице,
Вукући покривене таљиге,
Покорним очима гледа
У тајанствен и непокретан свет.

1926.

У кућама нашим

У кућама нашим
Живимо разумно и не тако лепо.
Водећи живот, рођени од људи,
Заборавамо на дрвета.

Она су тежа од метала чврстих
У зеленом блеску увојака густих.

Неко од њих, што к небу поскочи,
У крунама к'о да крије очи
И лепота ломна руку дечјих,
Одевена у прозирно лишће,
Што још добро воће није окусила,
Плодове ће одабрати звонке.

Па нам вековима насеља и баште
Својим добрим плодовима машу.

Не схватамо ми дивоту ову —
Влажни дах дрвећа.
Без секира, ено дрвосеча,
Стоје, гледају, к'о неми.

Об авторе

Николай Алексеевич Заболоцкий (1903–1958) — русский поэт, эссеист. Беззаветный воин слова, он выразил таинственную суть обыденности, показал взаимоотражение разных уровней одухотворённого страдания в клочковатом хаосе бытия. В его многомерном поэтическом мире предельная ясность мысли, намечая выход из абсурда, соседствует с острающим гротескным сдвигом и гипнотической странностью. Прихотливая игра значений обретает симфоническую гармонию под пером этого несравненного чародея, провозвестника новой речи. Источники текстов: Н. Заболоцкий. Стихотворения и поэмы. М.; Л.: Сов. писатель, 1965; Собрание сочинений в 3 т. Т.1. М.: Худож. лит., 1983. Порядок текстов в основном соответствует авторским сборникам в хронологии издания, с дополнениями из не собранного автором в книги. Ранее опубликованные переводы взяты из изданий: Н. Заболоцкий. Бездани огледала. Б.: Култура, 1968; Избране песме. Н. Сад: Орфеус, 2011 (М. Сибинович); Шест русских песника. Б.: 1970 (С. Раичкович); Модерна руска поезија. Б.: Нолит, 1975 (М. Данојлић, Б. Чосич); Срце земље. Крагујевац: Књижевни клуб «К. Богдановић», 2006 (В. Ягличич). Новые переводы отмечены *.

О аутору

Николај Алексејевич Заболоцки (1903 – 1958) — руски песник, есејиста. Самопрегوران војник речи, изразио је тајанствену суштину свакодневице, показао узајаман одраз различитих нивоа продуховљеног страдања у клокоћућем хаосу бића. У његовом вишедимензионалном песничком свету крајња јасноћа мисли, наговештавајући излаз из апсурда, коегзистира с очућавајућим гротескним померањем и хипнотичком чудноватошћу. Под пером тог неупоредивог чаробњака, гласника новог говора, ћудљива игра значења стиче симфонијску хармонију. Извори текстова: Н. Заболоцкий. Стихотворения и поэмы. М.; Л.: Сов. писатель, 1965; Собрание сочинений в 3 т. Т.1. М.: Худож. лит., 1983. Редослед текстова углавном се слаже са ауторским збиркама у хронологији издавања, уз допуне из оног што аутор није уврстио у књиге. Раније штампани преводи узети су из издања: Н. Заболоцки. Бездани огледала. Б.: Култура, 1968; Избране песме. Н. Сад: Орфеус, 2011 (М. Сибинович); Шест русских песника. Б.: 1970 (С. Раичкович); Модерна руска поезија. Б.: Нолит, 1975 (М. Данојлић, Б. Ћосић); Срце земље. Крагујевац: Књижевни клуб «К. Богдановић», 2006 (В. Јагличић). Нови преводи обележени су *.

Содержание

Вечерний бар.....	6
Футбол.....	8
Офорт.....	12
Болезнь.....	12
Игра в снежки.....	14
Движение.....	16
Ивановы.....	16
Фокстрот.....	18
Рыбная лавка.....	20
Обводный канал.....	24
Бродячие музыканты.....	26
На лестницах.....	30
Незрелость.....	34
Цирк.....	36
Лицо коня.....	42
В жилищах наших.....	44
Прогулка.....	46
Искушение.....	48
Меркнут знаки Зодиака.....	54
Время.....	56
1 «Иракий, Тихон, Лев, Фома...».....	56
2 «Благообразная вокруг...».....	58
3 «Так в этой комнате жилой...».....	58
4 «Иракий говорил, изображая...».....	58
5 Песенка о времени.....	60
6 «Тогда ударил вновь бокал...».....	60
7 «А если бы они взглянули за окно...».....	62
8 «И с отвращеньем посмотрев в окошко...».....	62
9 «Тогда встаёт безмолвный Лев...».....	62
Отдых.....	64
Человек в воде.....	66
Звёзды, розы и квадраты.....	68
Предостережение.....	68
Отдыхающие крестьяне.....	70
Битва слонов.....	74
Торжество земледелия. Поэма.....	78
Пролог («Нехороший, но красивый...».....)	78
Осень («Когда минует день и освещение...».....)	78
Лодейников [Фрагменты].....	82
1 «В краю чудес, в краю живых растений...».....	82
2 «Лодейников, закрыв лицо руками...».....	82
Ночной сад.....	84
Всё, что было в душе.....	86
Вчера, о смерти размышляя.....	88

Голубиная книга.....	88
Метаморфозы.....	92
Слепой.....	94
Гроза.....	98
В этой роще берёзовой.....	98
Я не ищу гармонии в природе.....	102
Завещание.....	104
Когда-вдали угаснет свет дневной.....	106
Старая сказка.....	106
Облетают последние маки.....	108
Воспоминание.....	110
Прощание с друзьями.....	110
Сон.....	112
Портрет.....	114
Дождь.....	116
Бегство в Египет.....	118
Под дождём.....	120
Некрасивая девочка.....	120
О красоте человеческих лиц.....	122
Где-то в поле возле Магадана.....	124
Противостояние Марса.....	126
Последняя любовь [Фрагменты].....	128
1. Чертополох.....	128
3. Признание.....	130
4. Последняя любовь.....	132
6. «Клялась ты — до гроба...».....	134
8. Можжевельниковый куст.....	134
10. Старость.....	136
Это было давно.....	138
Одинокий дуб.....	140
«Когда бы я недвижимым трупом...».....	140
«Во многом знании — немалая печаль...».....	142
Сентябрь.....	142
«Разве ты объяснишь мне — откуда...».....	144
Городок.....	146
Ласточка.....	148
Железная старуха.....	148
Не позволяй душе лениться.....	150
<i>Об авторе.....</i>	<i>155</i>

Садржај

*Вечерњи бар. Превео В. Јагличић.....	7
Фудбал. Превео М. Сибиновић.....	9
Бакрорез. Превео М. Сибиновић.....	13
Болест. Превео М. Сибиновић.....	13
Грудвање. Превео М. Сибиновић.....	15
*Кретање. Превео Р. Нешовић.....	17
*Иванови. Превео В. Јагличић.....	17
*Фокстрот. Превео В. Јагличић.....	19
*Рибарница. Превео В. Јагличић.....	21
Кружни одводни канал. Превео М. Сибиновић.....	25
*Путујући музичари. Превео В. Јагличић.....	27
На степеништима. Превео М. Сибиновић.....	31
Незрелост. Превео М. Данојлић.....	35
Циркус. Превео М. Сибиновић.....	37
Лице коња. Превео В. Јагличић.....	43
У кућама нашим. Превео М. Сибиновић.....	45
Шетња. Превео М. Сибиновић.....	47
*Искушење. Превео В. Јагличић.....	49
Знаке Зодијака, ето... Превео Б. Ђосић.....	55
Време. Превео М. Сибиновић.....	57
1 «Ираклиј, Тихон, Тома, Љова...».....	57
2 «Пријатна соба ушушкана...».....	59
3 «Седела тако у тој соби...».....	59
4 «И поче Ираклиј, оличење...».....	59
5 Песмица о времену.....	61
6 «Тада је опет пехар пук'о...».....	61
7 «А да су погледали кроз прозор само...».....	63
8 «Ал погледавши с гађењем из свог кутка...».....	63
9 «Тада се Љова диже немо...».....	63
*Одмор. Превео В. Јагличић.....	65
Човек у води. Превео М. Сибиновић.....	67
Звезде, руже и квадрати. Превео М. Сибиновић.....	69
Упозорење. Превео М. Сибиновић.....	69
*Сељаци на одмору. Превео В. Јагличић.....	71
Битка слонова. Превео М. Сибиновић.....	75
Тријумф земљоделства [Одломак].....	79
Пролог («Рђав, с лицем лепотана...»). Превео М. Сибиновић.....	79
*Јесен («Кад мине дан и кад светлости додаје...»). Превео Р. Нешовић.....	79
*Лодејников [Одломци]. Превео В. Јагличић.....	83
1 «У земљи чуда, крају живог биља...».....	83
2 «Лодејников је, скрив рукама лице...».....	83
Ноћни врт. Превео С. Раичковић.....	85
*Све што било је у души. Превео Р. Нешовић.....	87

Јуче, мислећи смрт је неспречива. Превео В. Јагличић.....	89
*Голубија књига. Превео В. Јагличић.....	89
*Метаморфозе. Превео Р. Нешовић.....	93
*Слепац. Превео В. Јагличић.....	95
*Олуја. Превео В. Јагличић.....	99
У овом брезовом шумарку. Превео М. Сибиновић.....	99
Ја од природе не тражим рефрене. Превео В. Јагличић.....	103
Завештање. Превео В. Јагличић.....	105
Кад сјај дневни згасне даљинама. Превео С. Раичковић.....	107
*Стара бајка. Превео Р. Нешовић.....	107
Опадају латице са мака. Превео М. Сибиновић.....	109
Успомена. Превео М. Сибиновић.....	111
Опроштај са друговима. Превео В. Јагличић.....	111
*Сан. Превео В. Јагличић.....	113
Портрет. Превео М. Сибиновић.....	115
Киша. Превео М. Сибиновић.....	117
*Бекство у Египат. Превео В. Јагличић.....	119
На киши. Превео М. Сибиновић.....	121
Ружна девојчица. Превео В. Јагличић.....	121
*О лепоти људског лица. Превео Р. Нешовић.....	123
Негде, пољем око Магадана. Превео В. Јагличић.....	125
Опозиција Марсу. Превео В. Јагличић.....	127
Последња љубав [Одломци].....	129
1. Чичак. Превео М. Сибиновић.....	129
*3. Признање. Превео Р. Нешовић.....	131
4. Последња љубав. Превео М. Сибиновић.....	133
*6 «Клепа си се — све до гроба...» Превео В. Јагличић.....	135
*8. Клека. Превео Р. Нешовић.....	135
10. Старост. Превео М. Сибиновић.....	137
Било је давно то. Превео М. Сибиновић.....	139
*Самотан храст. Превео Р. Нешовић.....	141
*«Када бих ко леш непокретан...» Превео В. Јагличић.....	141
«У многом знању — много туге чека...» Превео В. Јагличић.....	143
*Септембар. Превео В. Јагличић.....	143
*«Како да ми објасниш — откуда...» Превео Р. Нешовић.....	145
*Градић. Превео В. Јагличић.....	147
Ластавица. Превео М. Сибиновић.....	149
*Гвоздена старица. Превео В. Јагличић.....	149
«Не дозвољавај лењост души!» Превео В. Јагличић.....	151
О аутору.....	155

М. Заболотний

За великими реками
Встанет солнце, и в утренней мгле
С опалёнными веками
Припаду я, убитый, к земле.
Крикнув бешеным вороном,
Весь дрожа, замолчит пулемёт.
И тогда в моем сердце разорванном
Голос твой запоёт.

Иза великих река водоточних
Рађа се сунце и у јутарње магле стрну
Ја ћу нагорелих капака очних,
Убијен, пасти на земљу црну.
Дрхтав митраљез ће застати на све то,
Уз крик, к'о гавран гневан,
И тад ће у мом срцу разнетом
Твој глас да запева.